

Załącznik do Uchwały Rady Gminy Siedliszcze nr XLI/274/14
z dnia 12 listopada 2014r.

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY SIEDLISZCZE
NA LATA 2014 - 2020**

Spis treści

1. Wstęp.....	3
2. Uwarunkowania prawne.....	4
3. Diagnoza społeczna w gminie.....	6
3.1. Charakterystyka Gminy Siedliszczu.....	6
3.2. Struktura demograficzna.....	9
3.3. Ruch naturalny	10
3.4. Gospodarka	11
3.5. Komunikacja	12
4. Diagnoza społeczna	14
4.1 Pomoc społeczna	14
4.2. Bezrobocie	20
4.3. Uzależnienia i przemoc	22
4.4. Niepełnosprawność.	24
4.5. Ochrona zdrowia	25
4.6. Osoby starsze i niepełnosprawne	26
4.7. Bezpieczeństwo	28
4.8. Edukacja opieka nad dzieckiem.....	28
4.9. Kultura	31
4.10. Organizacje pozarządowe.....	32
5. Wnioski badań ankietowanych.....	32
5.1. Poziom zadowolenia mieszkańców Gminy Siedliszczu.....	35
6. Identyfikacja najważniejszych problemów społecznych.....	41
6.1. Analiza SWOT.....	41
7. Główne i strategiczne cele	45
7.1. Cele strategiczne.....	46
8. Źródło finansowania.....	54
8. Monitoring i ewaluacja strategii.....	54

I. WSTĘP

Opracowanie i realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, reguluje art. 17 ust.1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U z 2013 r., 182 z późn. zm.) zgodnie z którym do zadań własnych gminy należy „opracowanie realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów społecznych i innych których celem jest integracja osób i rodzin ze szczególnego ryzyka.”

Dokument został opracowany przy udziale społeczności lokalnej przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Siedliszczu, przy wykorzystaniu własnych materiałów sprawozdawczych, analiz, znajomości środowisk, materiałów przygotowanych przez Urząd Gminy w Siedliszczu, oraz placówki oświatowe i służbę zdrowia.

Materiałem wyjściowym do prac nad gminną strategią rozwiązywania problemów społecznych była ankieta przeprowadzona wśród społeczności lokalnej oraz wyniki prowadzonych przez Ośrodek Pomocy Społecznej analiz kwestii społecznych zgłaszanych problemów i potrzeb przez klientów pomocy społecznej ubiegających się o pomoc.

Strategia wyznacza misję, cele strategiczne i działania, które powinny być stopniowo wdrażane aby mogły się przyczynić do rozwiązania wielu problemów społecznych. Jest dokumentem wyznaczającym główne kierunki działań mających na celu realizację trwałych wzorów interwencji społecznych przyczyniających się do poprawy jakości życia mieszkańców zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym doprowadzając do integracji społecznej. Przygotowany materiał, pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem troski władz lokalnych.

Strategia została opracowana na lata 2014-2020.

II. UWARUNKOWANIA PRAWNE.

Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych składają się następujące ustawy(akty prawne):

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U z 2013 r., poz. 182 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U z 2013 r., poz. 594 ze zm.);

- Ustawa z dnia 09 czerwca 2011 r., o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz. U z 2013 r., poz. 135 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r., o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U z 2005 r., Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r., o świadczeniach rodzinnych (Dz. U z 2006 r., Nr 139, poz. 992 ze zm.);
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r., o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2012 r. poz. 1228 ze zm.);
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r., o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U z 2011 r., Nr 127, poz. 721 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U z 2011 r., nr 43, poz. 225 z późn zm.);
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r., o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U z 2012 r., poz.1356);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r., o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Z 2012 r., poz. 124);
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r., o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U z 2013 r., poz. 674 ze zm.);
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2013 r., poz. 966);
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r., o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U z 2010 r. N 234, poz. 1536 ze zm.);
- Ustawa z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 91, poz. 408 z późn zm.);
- Ustawa z dnia 30 sierpnia 1991r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 91, poz 408 z późn., zm.);
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. u. Nr 256 poz. 2572 z późn. zm);

Strategia pozostaje w spójności następującymi dokumentami o charakterze krajowym unijnym, wojewódzkim, krajowym i lokalnym:

- Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu;

- Europejska Strategia Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu;
- Europejska Strategia Zatrudnienia;
- Długookresowa Strategia rozwoju Kraju. Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności;
- Średniookresowa Strategia Rozwiązywania Kraju 2020;
- Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Polski Wschodniej do roku 20120
- Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2005-2013;
- Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020(z perspektywą do 2013 r.)
- Strategia Rozwiązywania Powiatu Chełmskiego;
- Narodowy program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011-2015;
- Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016;
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- Program Państwa w zakresie dożywiania.

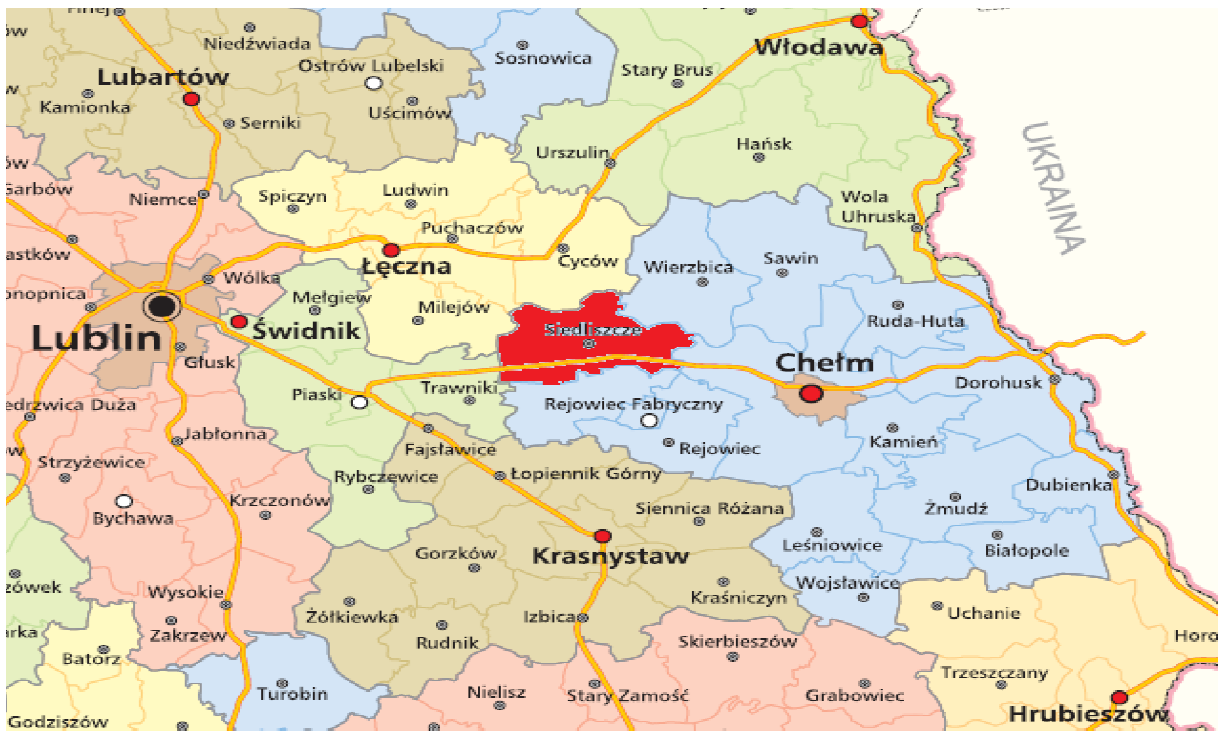
Przywołane regulacje prawne i programowe tworzą warunki do realizacji działań opartych konstytucyjnej zasadzie pomocy państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w społecznościach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym. Kierunek działań współczesnej polityki społecznej zmierza do stworzenia systemu, w którym jest praca i zaradność w życiu społecznym, a nie tylko zabezpieczenie socjalne.

III. DIAGNOZA SPOŁECZNA W GMINIE

3.1. Charakterystyka Gminy Siedliszcze

Gmina Siedliszcze zajmuje najbardziej na zachód wysuniętą część powiatu chełmskiego o powierzchni 15 414 ha. Pod względem powierzchni zajmuje czwarte miejsce w powiecie. Sąsiaduje z gminami: Cyców, Puchaczów i Milejów z powiatu łęczyńskiego, Trawniki z powiatu świdnickiego oraz Wierzbica, Chełm, Rejowiec Fabryczny z powiatu chełmskiego. Położenie Gminy Siedliszcze na tle mapy administracyjnej województwa lubelskiego przedstawia Tabela 1.

Tabela 1. Położenie Gminy Siedliszcze na tle mapy administracyjnej województwa lubelskiego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie mapy GUS.

Gmina Siedliszcze jest terenem typowo rolniczym. Według Powszechnego Spisu Rolnego z 2002 roku znajdowało się tu 1 957 gospodarstw, z tego aż 1 263 gospodarstwa (65%) miały powierzchnię do 5 ha, a tylko 299 (16%) miało powierzchnię powyżej 10 ha. Rozdrobnienie gospodarstw ma bezpośredni wpływ na ich niską dochodowość. Działalności w działach pozarolniczych nie jest wiele. Na koniec 2013 roku funkcjonowało w gminie 249 jednostek gospodarczych, wśród których dominują zajmujące się handlem (66), budownictwem (51) oraz transportem i gospodarką magazynową (26). Słabo rozwinięte są usługi rekreacyjno-turystyczne. Na terenie Gminy nie ma miejsc noclegowych w hotelach, motelach lub pensjonatach. Dostępne są jedynie pokoje do wynajęcia Świątlicy Wiejskiej w Majdanie Zahorodyńskim.

Na terenie Gminy Siedliszcze znajdują się bogate złoża surowców mineralnych w postaci:

- węgla kamiennego,
- surowców węglanowych,
- ziemi krzemionkowej,
- kruszywa naturalnego.

Złoża węgla kamiennego znajdują się w obrębie Lubelskiego Zagłębia Węglowego w postaci 12 udokumentowanych złóż o łącznych zasobach bilansowych 8 710 mln ton, co stanowi ok. 15% zasobów krajowych (bilans 2000). Na obszarze Gminy Siedliszcze znajduje się południowa część złoża Lublin K-4-5 oraz północna część złoża Chełm II. Są to węgle o wysokiej jakości, które stanowią ok. 84% zasobów bilansowych złóż Lubelskiego Zagłębia Węglowego. Od 2013 roku dwa

przedsiębiorstwa górnicze rozpoczęły przygotowania do rozpoczęcia wydobycia węgla z tych złóż. Udokumentowane złoża surowców węglanowych „Bezek” o zasobach 865 715 tys. t. położone jest w północno-wschodniej części Gminy i częściowo znajduje się też na terenie gminy Wierzbica. W złożu o powierzchni ok. 516 ha zalegają trzy rodzaje surowca dla przemysłu cementowego: opoki, margle i kreda pisząca. Natomiast złoża ziemi krzemionkowej położone są w południowej części Gminy i rozciągają się w większej części na obszar gminy Rejowiec Fabryczny. Zasoby geologiczne bilansowe tego złoża wynoszą 961 tys. ton. Eksploatacja złoża została zaniechana w latach 60-tych ze względu na niezbyt wysokie parametry jakościowe surowca. Surowiec ten może być stosowany w przemyśle lekkich materiałów budowlanych, do produkcji tzw. ziem bielonych oraz w przemyśle spożywczym do odbarwiania olejów roślinnych. Na obszarze Gminy znajduje się także udokumentowane złoża kruszywa naturalnego „Mogielnica”, które nie jest eksploatowane.

Zagospodarowanie przestrzenne Gminy charakteryzuje się dużym rozproszeniem zabudowy mieszkaniowej i rozdrobnieniem gospodarstw rolnych. Ma to wpływ na sieć dróg oraz na liniową infrastrukturę komunalną. Od 2004 roku w Gminie obowiązuje Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Siedliszcze, który ustala:

- przeznaczenie terenów oraz linie rozgraniczające tereny o różnych funkcjach lub różnych zasadach zagospodarowania,
- system komunikacyjny gminy z uwzględnieniem linii rozgraniczających drogi publiczne wraz z urządzeniami pomocniczymi,
- tymczasowe sposoby zagospodarowania, urządzania oraz użytkowania dla wybranych terenów.

Ustalenia planu obejmują:

- środowisko przyrodnicze,
- środowisko kulturowe,
- mieszkalnictwo,
- usługi,
- wytwórczość i składowanie,
- infrastrukturę techniczną,
- komunikację
- rolnictwo i leśnictwo.

Na terenie Gminy znajdują się następujące obszary i obiekty przyrodnicze objęte ochroną prawną:

1. Chełmski Obszar Chronionego Krajobrazu położony w północnej części Gminy o powierzchni

około 32 100 ha.;

2. Pawłowski Obszar Chronionego Krajobrazu położony w południowej części Gminy o powierzchni ok. 8 tys. ha;

3. 11 pomników przyrody, w tym: 10 pojedynczych drzew i 1 grupa drzew. Drzewa pomnikowe rosną w dwóch zabytkowych parkach podworskich - w Kuliku i Chojnie Nowym;

4. Ochroną planistyczną objęty został korytarz ekologiczny o znaczeniu regionalnym doliny rzek Mogielnicy i Świnki.

Polityka ochrony środowiska w Gminie prowadzona jest w oparciu o „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Siedliszcze na lata 2004-2015”, „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Siedliszcze na lata 2011-2032” i „Plan gospodarki odpadami dla Związku Komunalnego Gmin Ziemi Chełmskiej”.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego wymienia podstawowe obiekty istotne dla środowiska kulturowego. Są to:

1. Zabytki ujęte w rejestrze zabytków województwa lubelskiego:

a) zespół dworsko - parkowy w Chojeńcu, czas powstania ok. pół XIX w.; nr rejestru zabytków CHA/114/20,

b) zespół dworsko - parkowy w Chojnie Nowym Pierwszym, czas powstania ok. XIX w.; nr rejestru zabytków CHA/113/20,

c) zespół dworsko — parkowy w Kuliku, czas powstania ok. 1884-1890; nr rejestru zabytków CHA/137/43,

d) zespół dworsko - parkowy w Mogielnicy, czas powstania ok. 1920; nr rejestru zabytków CHA/122/28,

e) zespół dworsko - parkowy w Siedliszczu, czas powstania ok. pół. XVIII w.; nr rejestru zabytków A/324,

f) grodzisko zw. „Zamczysko” w Siedliszczu, nr rejestru zabytków A/217.

Stanowiska archeologiczne zarejestrowane podczas badań archeologicznych.

3.2 Struktura demograficzna

Na koniec 2013 roku w Gminie Siedliszcze mieszkało 6 959 osób, a gęstość zaludnienia wynosiła ok. 45 osób/km². W gminie występuje zjawisko ujemnego przyrostu naturalnego. W 2008 roku odnotowano niewielki dodatni przyrost w wysokości 1,4 osoby na 1 000 osób. Jednak w następnych latach wskaźnik spadał i w 2012 roku wynosił aż -5,7 osoby na 1 000 osób. W 2013 roku wystąpił znaczny wzrost, a wskaźnik był dodatni. Pełne zestawienie danych

przedstawia Tabela 2. Oceniając cały okres należy uznać, że przyrost naturalny ma charakter ujemny z pojedynczymi latami, gdy wskaźnik osiąga wartość dodatnią.

Tabela 2. Urodzenia i zgony na 1000 osób oraz wskaźnik przyrostu naturalnego w Gminie Siedliszcze

A large empty rectangular box with a thin black border, intended for the data from Table 2.

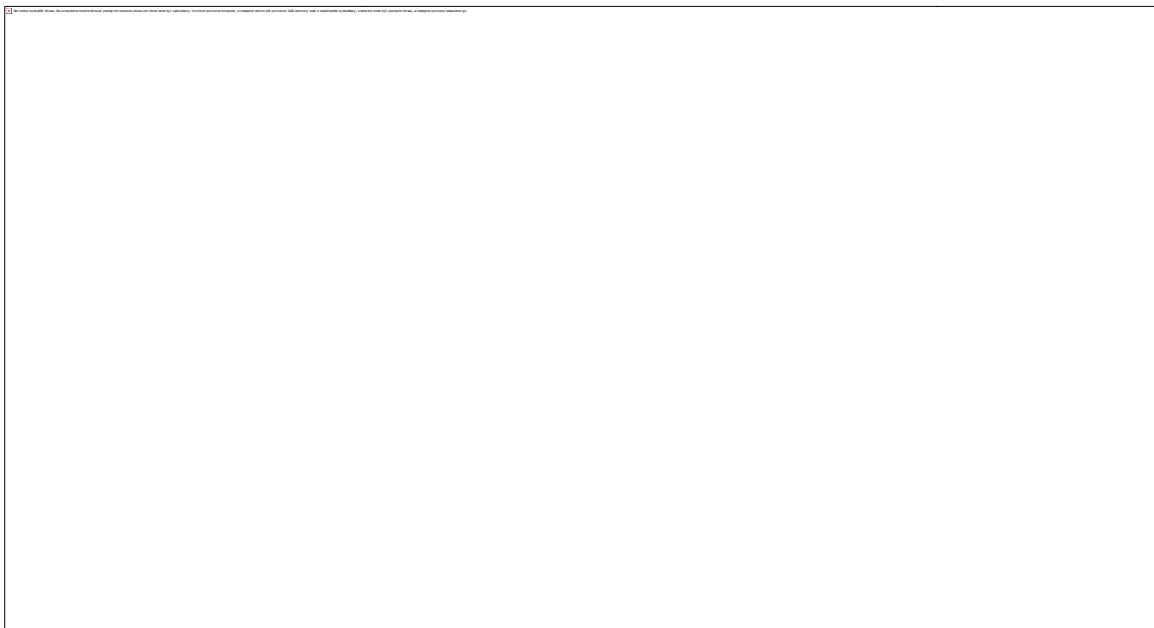
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.3. Ruch naturalny

Czynnikami decydującym o tempie przyrostu lub spadku liczby ludności oraz jej rozmieszczeniu są migracje. Saldo migracji od 2008 roku stale jest ujemne.

Najgorzej było w latach 2011 i 2013 kiedy saldo przyjęło wartości ok. - 30 osób. Od 2010 roku liczba ludności powoli, ale systematycznie spada. W ciągu ostatnich trzech lat spadek wynosi 139 osób. Pełne dane dotyczące liczby ludności Gminy Siedliszcze w latach przedstawia Tabela 3. Prognozy demograficzne opracowane przez GUS dla całego powiatu chełmskiego zakładają dalszy spadek liczby ludności w perspektywie do 2020 roku. Wśród mieszkańców dominującą grupą są osoby w wieku produkcyjnym - ok. 62,7 %. Grupa w wieku przedprodukcyjnym stanowi ok. 19,5 % liczby ludności, natomiast w wieku poprodukcyjnym 17,8%.

Tabela 3. Liczba mieszkańców Gminy Siedliszcze w latach 2007-2013

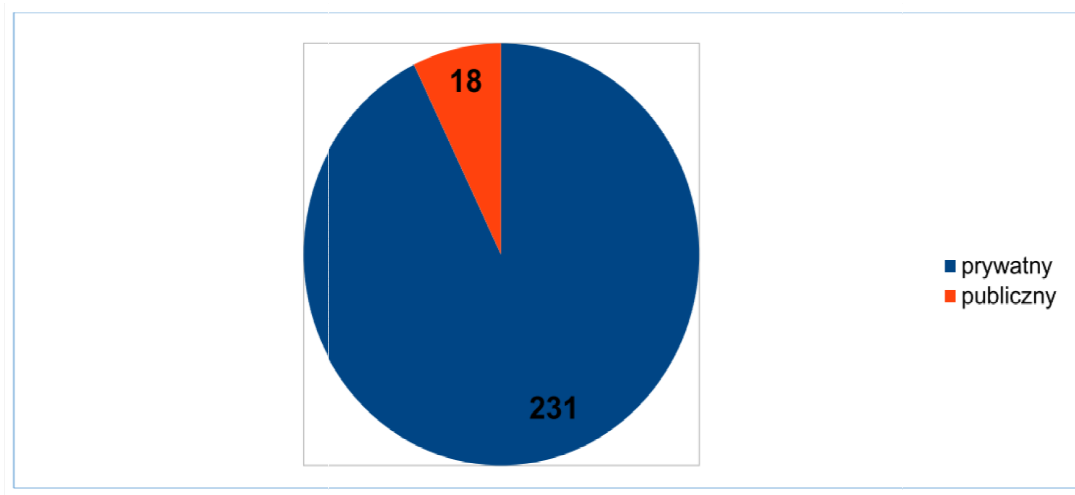

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.4. Gospodarka

Na terenie Gminy Siedliszcze przeważają podmioty gospodarki z sektora prywatnego co ilustruje Tabela 5. W ciągu ostatnich 7 lat liczba podmiotów stale rośnie (w ciągu 7 lat przybyło ponad 30 jednostek gospodarczych).

Tabela 4 . Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na terenie gminy Siedliszcze na koniec 2013 r z podziałem na sektor prywatny i sektor publiczny.

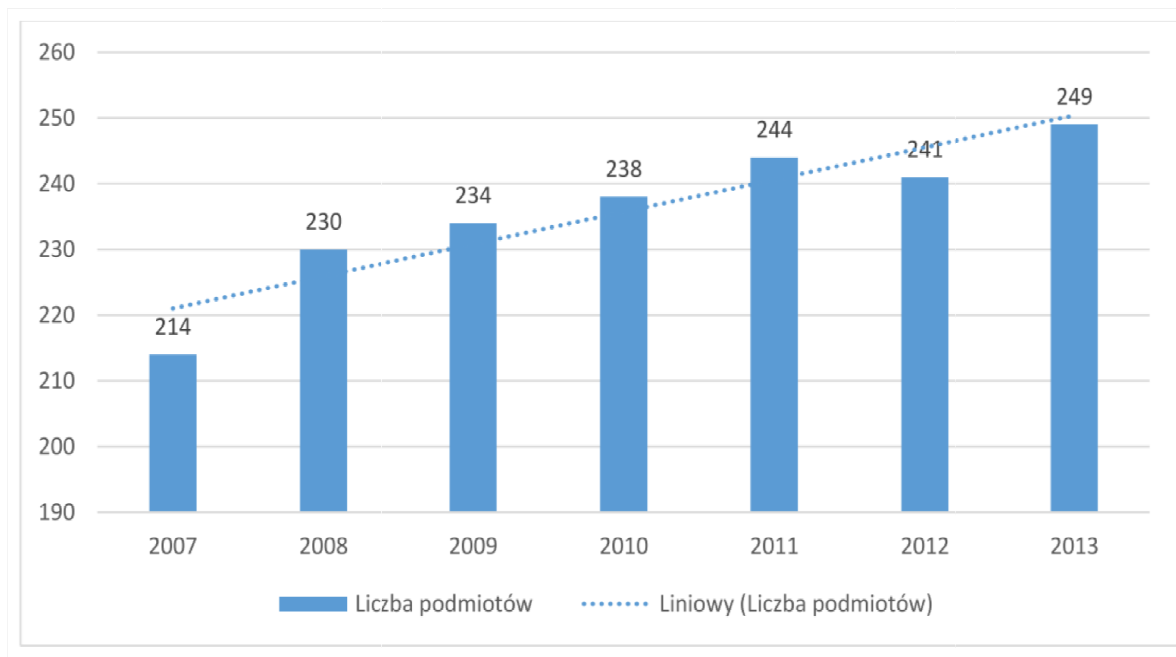

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Liczba podmiotów gospodarczych powoli, ale stale rośnie W ciągu 7 lat przybyło ponad 30 jednostek gospodarczych co ilustruje Tabela 5 wraz z zaznaczoną linią trendu. Jednak porównując wskaźnik przedsiębiorczości (liczba podmiotów gospodarczych na 1 tys. mieszkańców) w Gminie Siedliszcze z gminami sąsiednimi i z powiatem chełmskim zestawiony należy stwierdzić, że stan

istniejący nie jest zadowalający. Wskaźnik ten w Gminie Siedliszcze na koniec 2013 roku (35,58) był jednym z najniższych. Istotne jest też odniesienie wskaźnika przedsiębiorczości do podobnego odczytu właściwego dla całego powiatu chełmskiego (44,21). Tu też Gmina Siedliszcze plasuje się wyraźnie poniżej średniego poziomu powiatowego.

Tabela 5. Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na terenie gminy Siedliszcze

w latach 2007-2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.5. Komunikacja

Dostępność komunikacyjna obszaru Gminy oparta jest na transporcie drogowym. Publiczny transport zbiorowy obsługiwany jest wyłącznie przez przewozy autobusowe. Miejscowość gminna jest skomunikowana z największymi ośrodkami wewnątrz Gminy oraz z takimi ośrodkami miejskimi jak Warszawa (2 połączenia w dobie) , Lublin (20 połączeń w dobie) i Chełm (12 połączeń w dobie). Niewielka jest liczba połączeń z Łęczną i Rejowcem Fabrycznym (po 1 w dobie) oraz brak bezpośredniego połączenia z Włodawą i Lublinem.

Układ infrastruktury transportowej dostępnej na obszarze Gminy oparty jest o drogę krajową o znaczeniu międzynarodowym S-12 (E373) biegnącą przez południową część Gminy na kierunku wschód – zachód. Ten szlak komunikacyjny będący częścią europejskiej sieci TEN-T biegnie od zachodniej Granicy Państwa – Głogów – Kalisz – Piotrków Trybunalski (węzeł na autostradzie A1) – Radom – Puławy – Lublin – Piaski – Chełm – Dorohusk – wschodnia Granica Państwa i dalej w

kierunku Kijowa. Jest to najkrótsza droga od zachodniej granicy państwa do stolicy Ukrainy z ominięciem Warszawy. Droga krajowa nr 12 jest powiązana z lokalną siecią drogową znajdującą się na terenie Gminy dwiema drogami o znaczeniu wojewódzkim ułożonymi na osi północ – południe: nr 838 i nr 839. Łączą one Gminę z układem drogowym powiatu włodawskiego i krasnostawskiego. Uzupełnieniem tych podstawowych linii komunikacyjnych są drogi o znaczeniu powiatowym i gminnym. Łączna sieć drogową na terenie Gminy wynosi 292,48 km.

Od 2005 roku Gmina Siedliszcze na mocy podpisanego porozumienia współpracuje z Gminą Kusnyszczę położoną w Rejonie Lubomelskim w Obwodzie Wołyńskim w Ukrainie. Współpraca polega na systematycznej wymianie doświadczeń na organizowaniu wspólnych przedsięwzięć w obszarze:

- ochrony środowiska,
- ochrony zdrowia i opieki społecznej,
- oświaty i kultury,
- sportu i turystyki.

Konkretnymi przykładami współpracy są:

- w okresie letnim wymiana grup młodzieży i uczniów na wakacyjny wypoczynek,
- występy zespołów artystycznych,
- rywalizacja drużyn sportowych,
- pokazy drużyn sportowo-pożarniczych,
- udział w zawodach wędkarskich,
- udziału w uroczystościach religijnych i odwiedzaniu krewnych pochowanych na cmentarzach.

IV. DIAGNOZA SPOŁECZNA

4.1. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Siedliszczu, który został powołany Uchwałą Rady Narodowej Nr X/44/90 z dnia 4 kwietnia 1990 roku w sprawie utworzenia jednostki budżetowej pod nazwą Ośrodek Pomocy Społecznej.

Ośrodek Pomocy Społecznej na bieżąco diagnozuje problemy społeczne w gminie i ma pełny

obraz sytuacji bytowej mieszkańców gminy. Dzięki prawidłowemu przepływowi informacji może skutecznie przeciwdziałać sytuacjom kryzysowym oraz zna czynniki, które powodują konieczność korzystania mieszkańców gminy z pomocy społecznej.

Swoim zasięgiem pomoc społeczna obejmuje różnorodną grupę ludzi i różne pokolenia.

W ostatnich latach zadań w pomocy przybywa, co wiąże się też ze wzrostem wydatków.

Pomocy społecznej udziela się osobom, rodzinom w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego- zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych, braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze, trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w RP status uchodźcy, trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmowi lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej oraz klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Pomoc świadczona przez Ośrodek Pomocy Społecznej polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń,
- pracy socjalnej,
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Pomoc udzielana jest w przypadku trudnej sytuacji życiowej przy spełnieniu ustawowego kryterium dochodowego, które odpowiednio od 01.10.2012 roku wyniosło:

- dla osoby samotnej 524,00 zł
- dla osoby w rodzinie 456,00 zł

Tabela 6. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w Ośrodku Pomocy Społecznej w Siedliszczu w latach 2011-2013

WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA RODZIN	LICZBA RODZIN	LICZBA RODZIN
	2011	2012	2013

Liczba osób	694	708	660
W tym osoby długotrwale korzystające	447	456	443
Liczba rodzin	328	330	326

Źródło: Opracowanie własne OPS

Tabela 7. Powody przyznania pomocy finansowej i w naturze w Ośrodku Pomocy Społecznej w Siedliszcu w latach 2011-2013

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN	LICZBA RODZIN	LICZBA RODZIN
	2011	2012	2013
UBÓSTWO	310	330	320
SIEROCTWO	0	0	1
BEZDOMNOŚĆ	2	6	6
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	23	16	24
W TYM:			
WIELODZIETNOŚĆ	22	16	23
BEZROBOCIE	177	187	181
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	113	109	102
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	21	28	23
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA	21	13	16

GOSPODARSTWA DOMOWEGO OGÓŁEM			
PRZEMOC W RODZINIE	0	0	5
POTRZEBA OCHRONY OFIAR HANDLU LUDŹMI	0	0	0
ALKOHOLIZM	14	10	16
NARKOMANIA	0	0	0
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	4	2	3
BRAK UMIEJĘTNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA MŁODZIEŻY OPUSZCZAJĄCEJ PLACÓWKI OPIEKUŃCZO- WYCHOWAWCZE	0	0	0
TRUDNOŚCI W INTEGRACJI OSÓB, KTÓRE OTRZYMAŁY STATUS UCHODŹCY LUB OCHRONĘ UZUPEŁNIAJĄCĄ	0	0	0
ZDARZENIE LOSOWE	1	0	3
SYTUACJA KRYZYSOWA	0	0	0
KŁĘSKA ŻYWIOŁOWA LUB EKOLOGICZNA	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne OPS

Z poniższych danych wynika, że główną przyczyną udzielania świadczeń z pomocy społecznej jest ubóstwo, które w 2013 roku pomocy udzielono 330 rodzinom, nieznacznie wzrosło w stosunku do roku 2012 (pomocy udzielono 320 rodzinom). Widoczny jest wzrost bezrobocia w 2011 roku wsparcia udzielono **177 rodzinom** w 2012 roku **187 rodzin**, nieznaczny spadek w 2013 roku z

pomocy korzystało **181 rodzin**. Zaobserwowano również wzrost rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności, długotrwałej choroby, bezradności.

Pomocy udzielano głównie w formie świadczeń pieniężnych:

- zasiłku okresowego;
- zasiłku celowego
- zasiłku stałego, które są przyznawane w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb egzystencjalnych rodziny.

W 2013 roku decyzją przyznano świadczenie w formie zasiłku okresowego dla **152 osób (liczba osób w rodzinie 584)** wypłacono 690 świadczeń na łączną kwotę 314 334 zł. W tym świadczenie przyznano z powodu bezrobocia dla **131 osób** na kwotę 282 193 zł, z powodu niepełnosprawności przyznano świadczenie **9 osobom** na kwotę 12 280 zł, 17 osobom wypłacono zasiłek okresowy wypłacono z innych powodów niż w/w wymienione na kwotę 19 861 zł.

Zasiłek celowy przyznano **115 osobom** na łączną kwotę 54 147 zł w tym przyznano *Specjalny zasiłek celowy*- (zadanie własne gminy), jest świadczeniem przysługującym na podstawie art. 41 ustawy o pomocy społecznej: może być przyznany w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie lub rodzinie o dochodach przekraczających kryterium ustawowe- w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny. Specjalny zasiłek celowy przyznano **4 osobom** w wyniku pożaru domów, zakupu opału w związku z opuszczeniem zakładu karnego oraz dofinansowania do opłat energii elektrycznej.

Zasiłek stały przysługuje osobie pełnoletniej niezdolnej do pracy pod warunkiem spełnienia kryteriów dochodowych określonych w ustawie. W 2013 roku Ośrodek wypłacił zasiłki stałe 63 osobom na kwotę 306 239 zł. Obserwuje się wzrost liczby świadczeniobiorców w porównaniu do roku 2011.

Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje również zadania z zakresu świadczeń rodzinnych, do których należy:

Zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu:

- urodzenia dziecka;
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej;
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego;
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego;
- rozpoczęcia roku szkolnego;
- podjęcia nauki poza miejscem zamieszkania.

Świadczenia opiekuńcze:

- zasiłek pielęgnacyjny;
- świadczenie pielęgnacyjne;
- zasiłek opiekuńczy;
- opłacanie składki na ubezpieczenie zdrowotne i emerytalno- rentowej.

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka.

Poniższa tabela przedstawia rodziny objęte pomocą.

Tabela nr 8. Rodziny objęte pomocą w latach 2011-2013

WYSZCZEGÓLNIENIE	2011	2012	2013
Rodziny z 1 dzieckiem	211	234	176
Rodziny z 2 dziećmi	167	152	139
Rodziny z 3 dziećmi	68	68	65
Rodziny z 4 i więcej dziećmi	51	47	41

Źródło: Opracowanie własne OPS

Program „ Pomoc państwa w zakresie dożywiania

W 2013 roku Ośrodek kontynuował realizację wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania.” Pomoc w ramach programu rządowego objęto dzieci oraz osoby dorosłe. Pomoc udzielana tym osobom w dwóch formach:

- w formie posiłku dla uczniów w szkołach dla 354 zakupiono 51 990 posiłków na kwotę 143 344 zł z tego :
 - środki własne 22 608 zł
 - dotacja 90 431 zł
 - z tego całodzienne wyżywienie 64 ,
 - pełen obiad – 5 081
 - jedno gorące danie- 46 845
- w formie zasiłków celowych na zakup żywności dla 81 rodzin wydano kwotę 24 320 zł, z tego środki własne 4 864 zł

- na dowożenie obiadów i zakup paliwa wydano 2 785 zł
- Zakupiono obieraczkę do ziemniaków na kwotę 3 200 zł

Rządowy program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”

W celu uzyskania dożywiania dla dziecka należy złożyć w Ośrodku Pomocy Społecznej w Siedliszcu wniosek o przyznanie dofinansowania na bezpłatne dożywianie dzieci i uczniów w szkole. Z pomocy w tej formie skorzystać mogą rodziny, których dochód na członka rodziny nie przekracza 150% kryterium dochodowego.

4.2. Bezrobocie

Bezrobocie zjawisko polegające na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia z różnych powodów. Osoby dotknięte problemem bezrobocia często wykazują brak aktywności w rozwiązywaniu problemów, przyjmują postawę roszczeniową wobec instytucji świadczących pomoc. Zwłaszcza u osób długotrwale bezrobotnych dostrzega się negatywne zachowania, powodujące frustrację i degradację społeczną, co staje się źródłem patologicznych zjawisk społecznych. Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz zjawiska ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia ukrytego oraz powszechności „pracy na czarno”. Bezrobocie powoduje, że standard życia wielu mieszkańców obniża się i rozszerza się obszar wykluczenia społecznego. Przyczyniając się do zubożenia materialnego, w bezpośredni sposób wpływa na poziom życia osób i rodzin, powodując negatywne skutki m. in.:

- dezintegrację rodziny;
- osłabienie więzi emocjonalnych między członkami rodziny;
- utratę poczucia bezpieczeństwa;
- zaniechanie uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym;
- zwiększenie zjawisk niepożądanych tj. alkoholizmu, przestępczości, konfliktów rodzinnych, dziedziczenie statusu bezrobotnego przez dzieci.

Tabela 9 przedstawia dane dotyczące liczby zarejestrowanych bezrobotnych w Gminie Siedliszcze w latach 2007-2013. W początkowym okresie lat 2007-2011 występował spadek bezrobotnych. Ale w końcowym okresie pojawiła się silna tendencja wzrostowa. Wśród i bezrobotnych jest więcej kobiet, ale stosunek bezrobotnych kobiet do mężczyzn jest prawie równy 1:1. Udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosi 11,6 %. Wskaźnik ten jest zbliżony do średniej dla całego powiatu chełmskiego.

Tabela 9. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Sieliszcze w latach 2011-2013

	Bezrobotni ogółem	Bezrobotne kobiety	Osoby powyżej 50 roku życia	Osoby do 25 roku życia
2011 rok	403	232	59	96
2012 rok	463	267	71	114
2013 rok	449	268	84	121

Źródło: Opracowanie własne OPS

Największą grupę osób bezrobotnych stanowią osoby młode do 25 roku życia. Oznacza to, że duża część osób bezrobotnych w Gminie Siedliszcze jest w wieku najwyższej aktywności zawodowej. Doświadczenie zawodowe zmniejsza ryzyko utraty pracy.

Należy zwrócić uwagę na to, że na lokalnym rynku pracy utrzymuje się tendencja poszukiwania i zatrudniania przez pracodawców osób ze znacznym doświadczeniem zawodowym. Osoby młode bez stażu lub minimalnym stażem mają problemy ze znalezieniem pracy lub jej utratą.

Sytuacja taka wymusza również konieczność dostosowania dotychczasowych form działania do nowych potrzeb. Ponieważ możliwości budżetu państwa i samorządu gminy są ograniczone, podstawowego znaczenia w pomocy w wychodzeniu z bezrobocia nabiera praca socjalna w różnych formach oraz działania aktywizacyjne m. in. z wykorzystaniem funduszy z programów unijnych. Prowadzona przez pracowników socjalnych Praca socjalna nakierowana jest w głównej mierze na rozbudzenie motywacji do działania ukierunkowanego na aktywnym poszukiwaniu zatrudnienia i pomocy w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego. Forma, wysokość i okres wypłacania świadczeń powinny być uzależnione od aktywności bezrobotnego i jego rodziny.

Według danych PUP w Chełmie oferta działań obejmuje m. in. szkolenia, doradztwo zawodowe, pośrednictwo pracy, staże, prace interwencyjne, jednorazową pomoc na podjęcie działalności gospodarczej.

Działania Gminy w zakresie walki z bezrobociem obejmują:

- organizowanie prac interwencyjnych i robót publicznych;
- organizowanie prac społeczno-użytecznych
- tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi gospodarczemu gminy i przedsiębiorczości

mieszkańców.

4.3. Uzależnienia i przemoc.

Problem uzależnień jest powszechnym zjawiskiem, najczęściej są to uzależnienia od alkoholu i narkotyków. Alkohol jest najbardziej powszechnym nałogiem przyczyniającym się do dezintegracji rodziny, jest przyczyną przemocy domowej, sprzyja powstawaniu nieformalnych grup społecznych stanowiących zagrożenie dla bezpieczeństwa publicznego. Alkoholizm jest problemem całej rodziny i stanowi zagrożenie dla funkcjonowania biologicznego i emocjonalnego wśród członków rodziny. Z problemem nadużywania alkoholu pracownicy socjalni spotykają się od wielu lat, niepokojącym jest fakt nadużywania przez młodzież. Pracownicy obserwują stwarzanie sytuacji sprzyjające picciu alkoholu. Szczególnego znaczenia nabiera brak kontroli rodziców nad dziećmi oraz stosowanie niewłaściwych metod wychowawczych.

Dla Ośrodka Pomocy Społecznej alkoholizm był powodem przyznania pomocy 16 rodzinom w 2013 roku, co stanowi znaczny wzrost w porównaniu do lat ubiegłych. Z czasem pracownicy odczuwają bezradność w pracy z takimi osobami, zwłaszcza wtedy, kiedy wszelkie dotychczasowo stosowane sposoby pracy z rodzinami alkoholików wydają się bezskuteczne, zwłaszcza gdy podopieczni biorący udział w różnych formach terapii odwykowej nadal piją problemowo. Jest to poważne zagadnienie, zwłaszcza tam, gdzie pijący jest rodzicem, a świadczenia z pomocy społecznej zamiast zaspokajać potrzeby dzieci są marnotrawione na alkohol.

Podstawą działań związanych z rozwiązywaniem problemów alkoholowych jest GKRPA w Siedliszczu, która realizuje zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Do jej zadań zalicza się w szczególności inicjowanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

W ramach programu Komisja zajmuje się rozpatrywaniem wniosków o nałożenie obowiązku leczenia odwykowego na osoby nadużywające alkoholu, przeprowadzi rozmowy motywujące z osobami uzależnionymi w celu podjęcia przez nie leczenia.

Z danych GKRPA w Siedliszczu wynika, że w 2011 roku odbyło się 8 posiedzeń protokołowanych, 4 posiedzenia nie protokołowane, 2 razy Komisja odbyła wizyty na terenie placówek prowadzących sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania ustawy o Wychowaniu w Trzeźwości i Przeciwdziałaniu Alkoholizmowi. Na terapię odwykową na oddziale uzależnień skierowano 3 osoby. W 2012 roku Komisja odbyła 10 posiedzeń protokołowanych, zatrudniono z funduszu alkoholowego psychologa.

Porady specjalistyczne udzielane były 2 razy w miesiącu, dotyczyły wachlarzu problemów, głównie były to szeroko rozumiane problemy uzależnień, przemoc w rodzinie, zaniedbywanie oraz trudności w sprawowaniu opieki wychowawczej. W 2013 roku Komisja odbyła 8 posiedzeń protokołowanych, przeprowadzono 13 rozmów motywujących do na temat nadużywania alkoholu i uzależnienia.

Ponadto z opłat pochodzących z zezwoleń na detaliczną i gastronomiczną sprzedaż napojów alkoholowych sfinansowano ferie zimowe dla dzieci, w ramach nich posiłki dla dzieci, nagrody w konkursach, wyjazdy na basen i do kina. Na zajęciach nauczyciele prowadzili pogadanki na temat szkodliwości spożywania napojów alkoholowych, palenia papierosów i używania środków odurzających. W feriach udział wzięło 140 dzieci.

Nie mniej istotnym problemem jest przemoc w rodzinie polegająca na umyślnym działaniu i zaniechaniu naruszającym prawa lub dobra osobiste członków rodziny i osób wspólnie zamieszkujących. W szczególności chodzi tu o narażenie tych osób na utratę życia, zdrowia, naruszenie ich godności, nietykalności cielesnej, a także wolności (w tym seksualnej). Przemoc charakteryzuje wyrządzanie szkody na zdrowiu fizycznym i psychicznym drugiej osoby, spowodowanie jej cierpienia i krzywdy moralnej.

W 2013 roku uchwalony został Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy na lata 2013-2017 powołano Zespół Interdyscyplinarny ds Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, którego zadaniem jest tworzenie gminnego systemu pomocy ofiarom przemocy domowej przy współpracy wielu osób, instytucji i organizacji.

Działania podejmowane przez zespół kierowane są do osób zagrożonych i dotkniętych przemocą oraz stanowią wsparcie dla realizacji zadań organów administracji rządowej, administracji samorządowej i organizacji pozarządowych. Służą zwiększeniu świadomości społecznej na temat przemocy domowej, motywowaniu ofiar przemocy w rodzinie do żądania ochrony swoich praw i szukania pomocy. Pomoc ofiarom przemocy w rodzinie wymaga zintegrowanego działania wielu instytucji i podmiotów wykonujących zadania w tym zakresie. Dokumentem ułatwiającym działania jest „Niebieska karta” wypełniana przez funkcjonariusza policji lub pracownika socjalnego. Ułatwia ona uporządkowaną rejestrację wydarzeń. Pomaga w prowadzeniu działań prewencyjnych wobec rodziny, w której dochodzi do przemocy. Dokumentacja „Niebieskiej Karty” jest podstawą do kierowania spraw na drogę postępowania sądowego.

4.4. Niepełnosprawność

Dużą grupę osób zamieszkujących Gminę Siedliszcze stanowią osoby niepełnosprawne, na rzecz których działa Warsztat Terapii Zajęciowej w Majdanie Zahorodyńskim, jest placówką powołaną 20 grudnia 2006 roku do realizacji zadań dofinansowanych przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.

Działa w oparciu o następujące akty prawne:

- Ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.);
- Ustawę z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. Z 2013 r., poz 182 z późn. zm),
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 roku w sprawie warsztatów terapii zajęciowej (Dz. U. Nr 63, poz. 587).

W myśl art. 2 pkt 10 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, „niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy”.

W myśl art. 1 cytowanej ustawy, niepełnosprawność zostaje potwierdzona orzeczeniem:

- o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności (wyróżnia się stopień lekki, umiarkowany i znaczny);
- o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów lub o niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia.

Najczęstszymi problemami, z jakimi spotykają się w swojej codziennej egzystencji osoby niepełnosprawne to:

- utrudniony dostęp do leczenia i rehabilitacji;
- bariery architektoniczne i komunikacyjne;
- słaba sytuacja ekonomiczna;
- bariery psychologiczne;
- izolacja społeczna;
- brak zatrudnienia.

Podstawowym celem działania Warsztatu Terapii Zajęciowej w Majdanie Zahorodyńskim jest rehabilitacja społeczna i zawodowa zmierzająca do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności niezbędnych do prowadzenia przez osobę niepełnosprawną niezależnego i aktywnego życia – na miarę jej indywidualnych potrzeb.

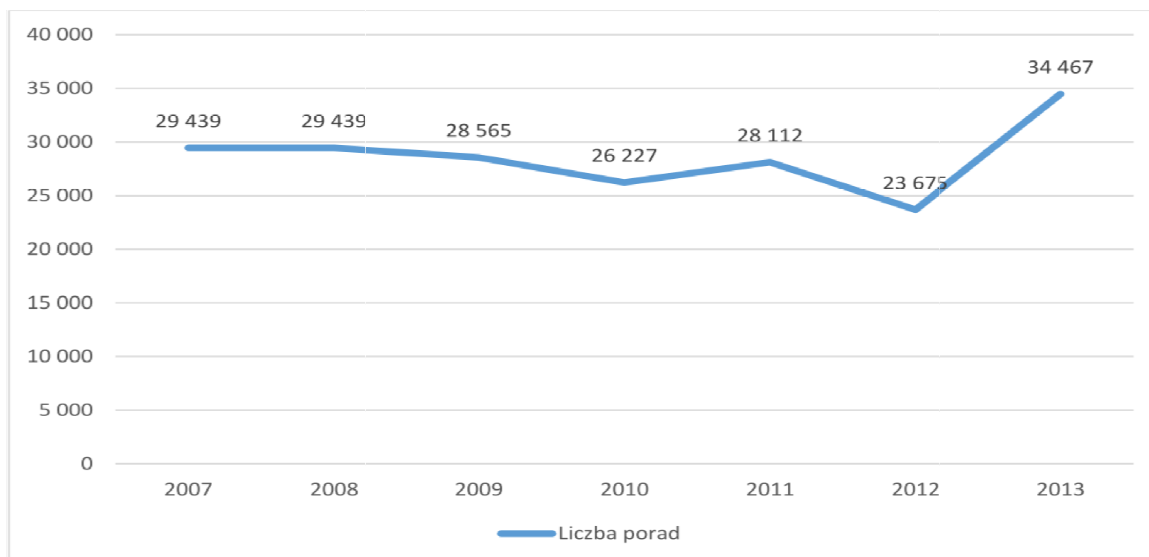
- ogólne usprawnienie,
- kształcenie i rozwijanie umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, przy zastosowaniu różnych technik terapii zajęciowej,
- przygotowanie do życia w środowisku społecznym, między innymi poprzez rozwój umiejętności planowania, komunikowania się, decydowania o swoich sprawach,
- poprawę kondycji fizycznej i psychicznej,
- rozwijanie psychofizycznych umiejętności niezbędnych w pracy,
- kształcenie i rozwijanie podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy.

Różnorodność organizowanych w Warsztacie zajęć terapeutycznych umożliwia wszystkim uczestnikom rozwijanie ich zainteresowań, doskonalenie umiejętności współżycia w grupie, umiejętności z zakresu podstawowych czynności życia codziennego. Pozwala poszerzyć krąg zainteresowań przy wykorzystaniu własnych uzdolnień, pomysłów i wyobraźni.

4.4. Ochrona zdrowia

Zadania służby zdrowia w dziedzinie leczenia rehabilitacji w Gminie Siedliszcze realizują 3 niepubliczne przychodnie podstawowej opieki zdrowotnej, które rocznie udzielają ok. 30 tys. porad. Dane dotyczące liczby udzielonych porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej w latach 2007-2013 przedstawia Tabela 11. Wynika z nich, że pewne zmniejszenie liczby udzielonych porad nastąpiło w latach 2009-2012, by w roku 2013 znacznie przekroczyć wcześniejszy poziom. Prawdopodobnie związane to było z otwarciem nowej, trzeciej przychodni. Mieszkańcy Gminy mogą korzystać także z 2 aptek ogólnodostępnych. Na terenie Gminy w Chojnie Nowym Pierwszym zlokalizowany jest Dom Pomocy Społecznej dysponujący 47 miejscami według danych na koniec 2013 roku w pełni wykorzystanymi, a w Siedliszczu znajduje się Dom Dziecka. Obie te instytucje prowadzone są przez Powiat Chełmski.

Tabela 10. Liczba porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej udzielonych na terenie Gminy Siedliszcze w latach 2007-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

4.6. Osoby starsze i niepełnosprawne.

Z roku na rok w obliczu starzenia się społeczeństwa, we współczesnym świecie następuje wzrost liczby ludzi w wieku podeszłym. Poziom życia ludzi starszych nie zależy tylko od stanu ich zdrowia, majątkości czy pozycji w społeczeństwie. Bardzo ważnym czynnikiem jest ich własna aktywność edukacyjna, kulturalna oraz rekreacyjna.

Na koniec 2013 roku odnotowano 1 450 osób w wieku poprodukcyjnym. Ludzie starsi borykają się z problemami; samotności, choroby, niepełnosprawności, niewystarczających środków finansowych na utrzymanie poczuciu nieprzydatności.

Najgorszą sytuacją jaka napotyka osoby starsze to samotność, która bardzo często wynika ze złych relacji rodzinnych, braku czasu dla najbliższych członków rodziny, szybkim tempem życia, pracą, nie znajdują czasu dla rodzica w podeszłym wieku. Zwłaszcza, gdy pojawia się niepełnosprawność u osób starszych, gdy wymagają wsparcia ze strony najbliższych wtedy go nie znajdują. Problem ten spychany jest na pomoc społeczną, z którym mierzą się pracownicy socjalni. Niejednokrotnie dobrze sytuowane dzieci próbują całą odpowiedzialność za opiekę zrzucić na instytucje włącznie ze skierowaniem do domu pomocy społecznej. Dla osób starszych jest to ogromne poczucie odrzucenia, osamotnienia na starość. Zwiększa to zapotrzebowanie na usługi opieki instytucjonalnej.

W 2013 roku w domach pomocy społecznej przebywało 7 osób wymagających całodobowej opieki i pielęgnacji, w 2012 roku tych osób było 6 w 2011 roku 4 osoby.

Wzrost liczby osób wymagających całodobowej opieki, oraz usług opiekuńczych świadczonych w

miejscu zamieszkania podopiecznych. Dlatego też należy podjąć działania dla tej grupy osób przyczyniające się do większej aktywności, samodzielności i utrzymania kondycji psychofizycznej osób starszych na jak najwyższym poziomie. Istotne są działania wspierające więzi międzypokoleniowe, wzbudzanie poczucia odpowiedzialności młodszego pokolenia za osoby starsze z otoczenia rodzinnego i sąsiedzkiego.

Ośrodek Pomocy Społecznej stara się zapewnić pomoc osobom starszym w codziennym funkcjonowaniu w postaci usług opiekuńczych związanych z opieką, pomocą w podstawowych czynnościach życiowych, zdrowiem i sprawnością fizyczną w miejscu ich zamieszkania. W latach 2011- 2013 z tej formy pomocy korzystało:

2011- 22 osób;

2012- 25 osób;

2013- 25 osób.

Znaczenia tutaj winny nabierać działania podejmowane przez organizacje społeczne działające na rzecz osób starszych.

4.7. Bezpieczeństwo publicznego

Przestępczość jest jedną z kwestii społecznych odciskających piętno na funkcjonowaniu każdej lokalnej społeczności, w której ma miejsce. Do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego zobowiązane są wszystkie organy władzy i administracji państwowej szczególnie instytucje wyspecjalizowane w zapewnieniu bezpieczeństwa. Dlatego tak ważne jest prowadzenie adekwatnych działań prewencyjnych oraz porządkowych i operacyjnych, zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Na terenie Gminy Siedliszcze nie funkcjonuje posterunek policji, stan bezpieczeństwa publicznego zapewnia Komisariat Policji w Rejowcu.

4.8. Edukacja opieka nad dzieckiem

Rodzina jest podstawą dobrze funkcjonalnej jednostki społecznej pod warunkiem, że spełni swoje zadania poprzez akceptację i współdziałanie stworzy warunki do kształtowania osobowości, wartości oraz norm powszechnie akceptowanych w danej społeczności. Nierzadko na przeszkodzie

do kształtowania tych wartości negatywnie przyczyniają się: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodziny, nieumiejętność rozwiązywania problemów, powodują głębokie kryzysy. W takich przypadkach instytucje oświatowe, ośrodek pomocy społecznej, placówki opiekuńczo-wychowawcze odgrywają istotną rolę we wsparciu i pomocy rodzinie poprzez edukowanie, wychowanie i opiekę nad dzieckiem. Niejednokrotnie instytucje te poza prowadzeniem działań doraźnych, organizowaniem i prowadzeniem specjalistycznego poradnictwa, kierowaniem placówkami wsparcia dziennego bądź interwencyjnego zmuszone są przejąć opiekę nad dzieckiem. Aby zapobiegać takim sytuacjom należy prowadzić w środowisku lokalnym działania profilaktyczne, naprawcze i edukacyjne.

Na terenie Gminy Siedliszcze dzieci pobierały naukę w placówkach oświatowych: Zespół Szkół w Siedliszczcu w którego skład wchodzi;

Szkoła Podstawowa;

Gimnazjum publiczne, Szkoły Filjalne w w Chojnie Nowym i Woli Korybutowej

Liceum Ogólnokształcące;

Szkoła Podstawowa w Bezku I-VI

Przedszkole samorządowe;

Ponizej tabele 11 i 12 przedstawiające liczbę dzieci pobierających naukę w placówkach oświatowych, objętych poziomem nauczania w latach 2007-2012. Wynika z nich, że oprócz etapu przedszkolnego liczba ta systematycznie i znacząco maleje.

Tabela 11. Uczniowie objęci nauczaniem przedszkolnym w Gminie Siedliszcze w latach 2007-2013

Rok	Przedszkole		Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	
	ilość	uczniowie	ilość	uczniowie
2007	0	0	4	63
2008	1	41	3	23
2009	1	36	3	24
2010	1	49	3	30
2011	1	34	3	36
2012	1	68	3	24

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 12. Uczniowie objęci nauczaniem podstawowym, gimnazjalnym i średnim w gminie Siedliszcze w latach 2007-2013

Rok	szkoły podstawowe		gimnazjum		liceum ogólnokształcące	
	ilość	uczniowie	ilość	uczniowie	ilość	uczniowie
2007	4	520	1	321	1	193
2008	4	497	1	290	1	151
2009	4	455	1	280	1	160
2010	4	424	1	266	1	144
2011	4	417	1	254	1	134
2012	4	406	1	233	1	109

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W Zespole Szkół w Siedliszczu działa punkt konsultacyjny poradni psychologiczno-pedagogicznej w Rejowcu, który prowadzi badania psychologiczno-pedagogiczne uczniów z terenu gminy Siedliszcze oraz diagnozę i zajęcia logopedyczne.

Godziny pracy świetlic szkół podstawowych i gimnazjum dostosowane są w najszerszym stopniu aby objąć opieką i zajęciami dzieci dojeżdżające oraz oczekujące na rozpoczęcie zajęć.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom uczniów i rodziców, organizowane są w zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, zajęcia z uczniem zdolnym, zajęcia sportowe.

Od 15 listopada 2012 roku do 30 września 2013 roku Gmina Siedliszcze realizowała w Publicznym Gimnazjum projekt edukacyjny „Przyjazne Gimnazjum w Gminie Siedliszcze” ogólna wartość projektu to kwota 376 916,55 zł z czego dofinansowanie 335 516,55 zł wkład własny gminy 41 400 zł.

Celem projektu było wyrównanie szans edukacyjnych młodzieży. Uczniowie korzystali z zajęć o tematyce zgodnej z programem nauczania, z zastosowaniem metod innowacyjnych zwiększających efektywność przyswajania wiedzy, zajęć dydaktyczno-wyrównawczych. Ponadto gimnazjaliści rozwijali swoje zainteresowania w zajęciach sportowych oraz kursie multimedialnym i fotograficznym. Projekt zakładał również realizację zajęć w zakresie doradztwa psychologiczno-zawodowego.

Dlatego też priorytetem w zakresie edukacji będą nadal działania związane z partnerstwem w ramach realizacji projektów oraz podtrzymanie edukacji w zakresie dodatkowych zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży zdolnej oraz dzieci i młodzieży mającej trudności w nauce.

4.9. Kultura

Gminny Ośrodek Kultury w Siedliszczu funkcjonuje od 1993 roku. Realizuje statutowe działania rozwijające potrzeby kulturalne społeczeństwa wspieranie i animowanie do twórczości, upowszechniania kultury. W Domu Kultury w Siedliszczu organizowane są zajęcia świetlicowe dla dzieci i młodzieży, działa kawiarenka internetowa, odbywają się kursy, szkolenia, wystawy, itp.

Głównymi przedsięwzięciami wpisanymi w działalność instytucji są wpisane w coroczną ofertę kulturalną mn.:

Ogólnopolski Konkurs Poetycki im. Wacława Iwaniuka;

Międzynarodowy Plener Malarsko- Rzeźbiarski;

Gminno- Parafialne Dożynki ;

Wielka Majówka;

Konkurs na Najpiękniejszą Pisanek Wielkanocną; oferta kulturalna skierowana jest do wszystkich mieszkańców. Twórcy ludowi mogą prezentować swoją twórczość podczas Dożynek Gminnych, gdzie prezentowane są tradycyjne wypieki chleba, ciast, napojów i nalewek.

Ważną rolę w życiu kulturalnym społeczeństwa lokalnego odgrywa Biblioteka Publiczna im. Wacława Iwaniuka, której działalność w głównej mierze polega na gromadzeniu i udostępnianiu księgozbiorów bibliotecznych jej czytelnikom. Księgozbiór biblioteczny liczy sobie 18460 egzemplarzy książek.

W 2011 roku zarejestrowanych w bibliotece było 1073 czytelników, wypożyczono 13447 książek oraz 6444 czasopism. Bibliotekę odwiedziło 9231 użytkowników.

W 2012 roku zarejestrowanych było 1057 czytelników, wypożyczono 13664 książek oraz 5469 czasopism. Bibliotekę odwiedziło 11576 użytkowników.

W 2013 roku zarejestrowanych było 932 czytelników, wypożyczono 12544 książek oraz 2501 czasopism. Bibliotekę odwiedziło 12203 użytkowników. Realizowane są tu konkursy dla dzieci, młodzieży, lekcje biblioteczne, spotkania okolicznościowe (np. pasowanie na czytelnika). W głównej mierze czytelnikami biblioteki są uczniowie, emeryci i renciści, natomiast uczestnikami domu kultury są głównie dzieci i młodzież.

4.10. Organizacje pozarządowe

Władze Gminy realizują program współpracy Gminy Siedliszcze z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Realizacja programu odbywa się poprzez zlecenie zadań

publicznych organizacjom pozarządowym w ramach otwartego konkursu ofert. W 2013 roku konkurs ofert dotyczył zadań z zakresu:

- wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej,
 - upowszechnianie kultury fizycznej i sportu w zakresie piłki nożnej,
 - organizacji i upowszechniania kultury fizycznej i sportu poprzez udział dzieci i młodzieży w zapasach.
- Stowarzyszenie Siedliskie Stowarzyszenie Regionalne

V. Wnioski z badań ankietowanych

Na potrzeby Strategii Rozwoju Gminy Siedliszcze na lata 2014-2020 przeprowadzone zostało badanie ankietowe wśród mieszkańców Gminy. Uzyskano 177 odpowiedzi. Charakterystykę respondentów pod względem wieku i wykształcenia przedstawiają poniższe tabele.

W ankiecie wzięło udział **177 osób**,

Tabela 13 Procentowe zestawienie odpowiedzi, dotyczące płci ankietowanych

Źródło: opracowanie własne OPS

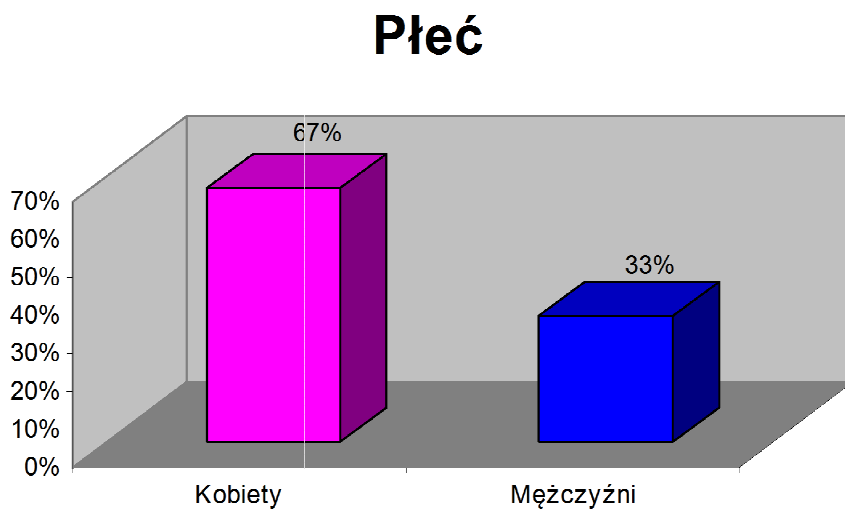
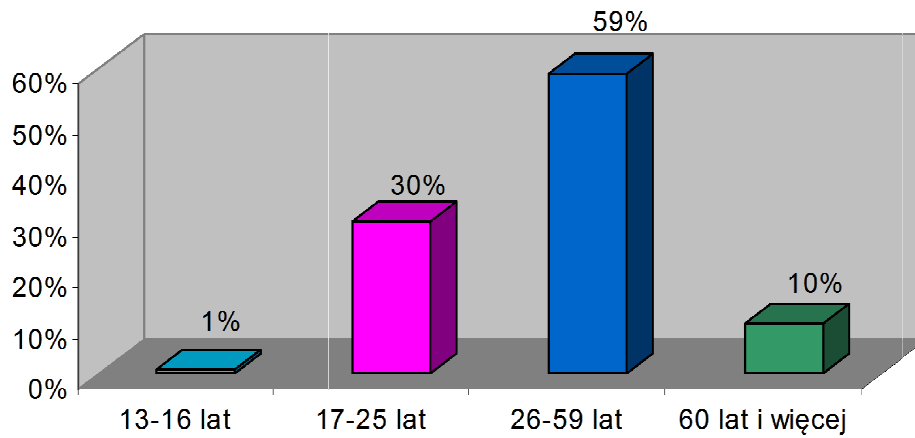

Tabela 14. Przedział wiekowy ankietowanych biorących udział w badaniu.

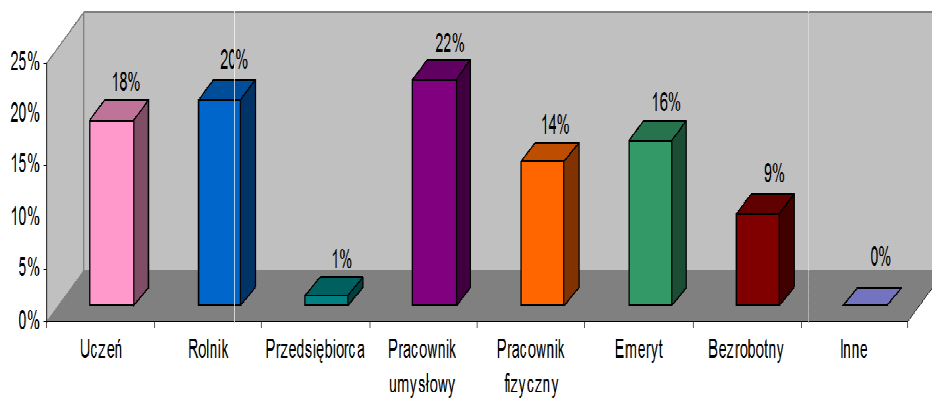
Wiek

Źródło: opracowanie własne OPS

Tabela 15. Aktualny zawód ankietowanych

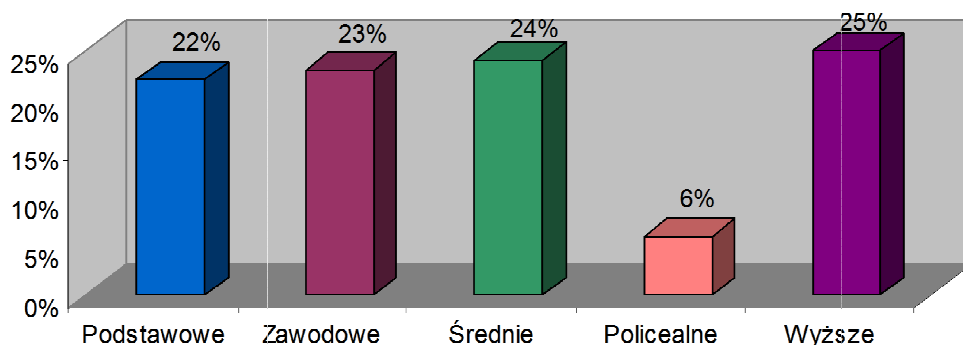
Zawód

Źródło: opracowanie własne OPS

Tabela 16. Poziom wykształcenia ankietowanych

Wykształcenie

Źródło: opracowanie własne OPS.

5.1. Poziom zadowolenia mieszkańców Gminy Siedliszcze .

Na pytania dotyczące kategorii zdrowie; opieka zdrowotna, dostępność usług rehabilitacyjnych stoją na wysokim poziomie, nieco słabiej oceniono oferty zajęć rekreacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych, oraz poziomu wsparcia specjalistycznego. Pełne wyniki przedstawia tabela 17.

Tabela nr 17. odpowiedzi na pytania dotyczące kategorii Zdrowie

ZDROWIE					
Kategorie odpowiedzi	Bardzo niezadowolony/a	Niezadowolony/a	Niezdecydowany/a	Zadowolony/a	Bardzo zadowolony/a
1. Poziom opieki zdrowotnej	1%	3%	12%	62%	22%
2. Oferta zajęć rekreacyjno-sportowych dla dzieci	4%	14%	41,00%	33%	8%
3. Oferta zajęć rekreacyjno-sportowych dla dorosłych	10%	22%	47%	19%	2%
4. Dostępność usług rehabilitacyjnych	1%	4%	9%	41%	45%
5. Poziom wsparcia specjalistycznego dla	5%	14%	37%	34%	10%

dzieci i młodzieży (opieka psychologiczna, logopeda)					
6. Dostępność informacji o możliwości korzystania z pomocy specjalistycznej (psychologa, psychiatry)	7%	16%	39%	33%	5%

Źródło: opracowanie własne OPS.

W odniesieniu do edukacji wysoko oceniono poziom kształcenia dzieci i młodzieży, oraz ofert kierowanych dla dzieci i młodzieży, niżej oceniono ofertę zajęć dodatkowych, bezpieczeństwo w placówkach zaspokojenie własnej edukacji, dane przedstawia tabela

Tabela 18. odpowiedzi dotyczące pytania w kategorii EDUKACJA.

EDUKACJA					
Kategorie odpowiedzi	Bardzo niezadowolony/a	Niezadowolony/a	Niezdecydowany/a	Zadowolony/a	Bardzo zadowolony/a
1. Poziom kształcenia dzieci i młodzieży	0%	3%	19%	57%	20%
2. Oferta edukacyjna dla dzieci i młodzieży	1%	5%	20%	55%	19%
3. Dostępność do edukacji przedszkolnej	0%	5%	24%	49%	22%
4. Oferta zajęć dodatkowych w placówkach oświatowych dla dzieci i młodzieży	2,00%	8%	35%	40%	15%
5. Bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne	3%	6%	40%	41%	10%

dzieci i młodzieży					
6. Zapewnienie/ zaspokojenie potrzeby własnej edukacji	4%	9%	37%	40%	10%
7. Współpraca z placówkami oświatowymi	1%	8%	36%	43%	12%

Źródło: opracowanie własne OPS.

Na pytania dotyczące kategorii kultura ankietowani najwyżej ocenili kultywowanie tradycji lokalnych, oraz jednostek kulturalnych podlegających Urzędowi Gminy, nieco słabiej oceniono pozostałą działalność, co obrazuje poniższa tabela 19.

Tabela 19. Odpowiedzi na pytania dotyczące kategorii KULTURA.

KULTURA					
Kategorie odpowiedzi	Bardzo niezadowolony/a	Niezadowolony/a	Niezdecydowany/a	Zadowolony/a	Bardzo zadowolony/a
1. Organizacja czasu wolnego	7%	17%	34%	34%	8%
2. Wzajemne relacje międzyludzkie integrujące mieszkańców	2%	20%	32%	37%	9%
3. Oferta kulturalna	6%	14%	35%	40%	5%
4. Kultywowanie tradycji lokalnych	3%	9%	33%	46%	9%
5. Osobiste zaangażowanie w życie kulturalne	8%	14%	44%	31%	3%
6. Działalność jednostek kulturalnych podlegających Urzędowi Gminy	2%	9%	35%	44%	10%

7. Oferta zajęć sportowych	6%	11%	40%	36%	7%
----------------------------	----	-----	-----	-----	----

Źródło: opracowanie własne OPS.

W odpowiedziach ankietowanych dotyczących bezpieczeństwa wysoko oceniono zapewnienie porządku publicznego przez władze Urzędu Gminy, oraz realizację zadań straży pożarnej, bezpieczeństwo publiczne, poniższe dane w tabeli 20.

Tabela 20. Dane uzyskane dzięki ankietowanym w kategorii BEZPIECZEŃSTWO.

BEZPIECZEŃSTWO					
Kategorie odpowiedzi	Bardzo niezadowolony/a	Niezadowolony/a	Niezdecydowany/a	Zadowolony/a	Bardzo zadowolony/a
1. Realizacja zadań straży pożarnej	2%	4%	27%	49%	18%
2. Realizacja zadań policji i jej prewencja	5%	14%	32%	43%	6%
3. Zapewnienie porządku publicznego dzięki działaniom Urzędu Gminy	3%	5%	30%	50%	12%
4. Bezpieczeństwo publiczne	2%	9%	34%	48%	7%
5. Pomoc w walce z uzależnieniem alkoholowym	10%	20%	42%	22%	6%
6. Pomoc w walce z uzależnieniem narkotykowym	12%	20%	44%	19%	5%
7. Dostępność informacji o uzyskaniu pomocy w przypadku zagrożenia	5%	17%	45%	30%	3%

Źródło: opracowanie własne OPS.

Zadania pomocy społecznej najwyżej oceniono działania systemu pomocy społecznej oraz pomoc osobom niepełnosprawnym, tabela poniżej.

Tabela 21. Dane uzyskane dzięki ankietowanym w kategorii POMOC SPOŁECZNA.

POMOC SPOŁECZNA					
Kategorie odpowiedzi	Bardzo niezadowolony/a	Niezadowolony/a	Niezdecydowany/a	Zadowolony/a	Bardzo zadowolony/a
1. Działania z systemu pomocy społecznej	7%	14%	30%	42%	7%
2. Poziom usług świadczonych przez instytucje pomocy społecznej	5%	13%	35%	38%	9%
3. Poziom pomocy społecznej w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym	2%	9%	38%	40%	11%
4. Forum działań kierowane przez instytucje pomocy społecznej do osób bezrobotnych i przeciwdziałaniu bezrobociu	10%	17%	45%	22%	6%

Źródło: opracowanie własne OPS.

Dużo informacji uzyskano od mieszkańców Gminy na temat problemów, jakie wymagają pilnego rozwiązania. Pytania dotyczyły min.

- Czego brakuje w Gminie Siedliszcze w obsłudze osób potrzebujących

Tabela 22. Dane dotyczące oczekiwań mieszkańców Gminy Siedliszcze.

Kategorie odpowiedzi	N	%
Dostępu do informacji	39	22%
Specjalistycznego poradnictwa (prawnego, psychologicznego, terapeutycznego)	88	50%
Pośrednictwa w załatwianiu spraw urzędowych	68	38%
Pomocy w znalezieniu zatrudnienia	126	71%

Zwiększenia pomocy socjalnej	57	32%
Zapewnienia pomocy asystenta	30	17%
Niejasne warunki realizacji inwestycji	1	1%
Brak dostępu do informacji	1	1%
Zwiększenie częstotliwości kontroli nad opiekunami	1	1%
Pomoc młodym ludziom w poszukiwaniu pracy	1	1%
Niewłaściwe monitorowanie rodzin objętych pomocą socjalną	1	1%
Niesienie pomocy ludziom chorym zamiast alkoholikom	1	1%

Podany % nie równa się 100, gdyż ankietowani udzielili więcej niż jedną odpowiedź

Źródło: opracowanie własne OPS.

- Jakie problemy społeczne dotyczą dzieci i młodzież na terenie gminy.

Tabela 23. Najważniejsze problemy społeczne dotyczące dzieci i młodzież.

Kategorie odpowiedzi	N	%
Brak pozytywnych wzorców i autorytetów	60	34%
Przemoc ze strony rodziców	15	8%
Przemoc rówieśnicza	58	33%
Uzależnienia (od alkoholu, narkotyków, papierosów, komputera)	130	73%
Chuligaństwo, przestępczość wśród nieletnich	63	36%
Brak atrakcyjnych, zorganizowanych form spędzania wolnego czasu	63	36%
Zanik więzi międzyludzkich	35	20%
Brak systemu wsparcia dla dzieci zdolnych	44	25%
Brak wizytacji kuratorskich u rodzin z problemami wychowawczymi	1	1%
Odsunięcie dzieci od środowiska ludzkiego	1	1%
Sprzedaż narkotyków i papierosów nieletnim pochodzących z przemytu	1	1

Podany % nie równa się 100, gdyż ankietowani udzielili więcej niż jedną odpowiedź

Źródło: opracowanie własne OPS.

- Problemy społeczne uważane za najważniejsze na terenie gminy.

Tabela 24. Najważniejsze problemy występujące na terenie Gminy Siedliszcze w opinii jej mieszkańców.

Kategorie odpowiedzi	N	%
----------------------	---	---

Nieporadność życiowa (wyuczona, powielana pokoleniowo bezradność)	57	32%
Ubóstwo	36	20%
Bezrobocie	125	71%
Alkoholizm	107	60%
Niski poziom kompetencji wychowawczych	17	10%
Brak pozytywnych wzorców rodzicielskich	35	20%
Brak/mało czasu dla rodziny	35	20%
Niewystarczający dostęp do poradnictwa psychologiczno-prawnego	22	12%
Niski poziom relacji rodzinnych i więzi międzypokoleniowych	26	15%
Zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych	37	21%
Brak zainteresowania wsią	1	1%
Więcej kontroli nad niepełnosprawnymi	1	1%
Brak dofinansowań na instrumenty dla dzieci zdolnych	1	1%

Podany % nie równa się 100, gdyż ankietowani udzielili więcej niż jedną odpowiedź

Źródło: opracowanie własne OPS.

- Jakie problemy społeczne osób starszych uważane są za najważniejsze na terenie naszej gminy?

Tabela nr 25. Najczęściej występujące problemy społeczne na terenie Gminy Siedliszcze.

Kategorie odpowiedzi	N	%
Izolacja społeczna (samotność)	99	56%
Izolacja rodzinna (odrzućenie)	37	21%
Niepełnosprawność	69	39%
Niezdolność do samoobsługi	32	18%
Brak zorganizowanych form wspólnego spędzania czasu	60	34%
Niewykorzystanie potencjału, doświadczenia osób starszych	37	21%
Zanik więzi międzyludzkich	61	34%
Brak DPS dla osób starszych i niepełnosprawnych	1	1%
Brak sprawdzania stanu opieki nad starszymi mieszkańcami w ich domach rodzinnych	1	1%

Podany % nie równa się 100, gdyż ankietowani udzielili więcej niż jedną odpowiedź

Źródło: opracowanie własne OPS.

Najważniejszymi problemami do rozwiązania w najbliższej przyszłości są przede wszystkim problem

uzależnień, bezrobocie, brak specjalistycznego (psychologiczno-prawne) wsparcia, izolacja społeczna starzenie się społeczeństwa . Najmniejszy problem wywołuje brak schronienia, przemoc ze strony rodziców.

VI. IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

6.1. Analiza SWOT

Kolejną czynnością w budowie strategii jest wyodrębnienie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w gminie Siedliszcze Do zrealizowania tego zadania posłużyła część diagnostyczna zawarta w rozdziale III oraz społeczno-gospodarczej zawarta w SRL Gminy Siedliszcze na lata 2014-2020.

W tym celu wykorzystano narzędzie badawcze jakim jest analiza SWOT, która polega na analizie istniejącego potencjału gminy, realizowanych zadań możliwości rozwojowych niezależnych, lub zależnych w niewielkim stopniu od otoczenia (mocne i słabe strony) oraz na analizowaniu tych obszarów na zewnątrz gminy, które wpływają na jej funkcjonowanie (szanse i zagrożenia)

- mocne strony (Strengths)- wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną;
- słabe strony (Weaknesses)- wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną;
- szanse (Opportunities)- zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów;
- zagrożenia (Threats)- zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Rozpoznanie i ocena zagrożeń oraz szans wynikających z otoczenia, jak również potencjału wewnętrznego, stanowi zbiór informacji obejmujących obszary: ubóstwa i bezrobocia, uzależnienia, rodziny i dziecka, bezdomność, niepełnosprawność, kapitał ludzki podstawie których możliwe jest wytyczanie celów strategicznych:

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • znajomość władz gminy, pracowników OPS oraz innych instytucji 	<ul style="list-style-type: none"> • Bierność klientów pomocy społecznej; • dziedziczenie zachowań w stosunku do

<p>w działalność na rzecz problematyki społecznej;</p> <ul style="list-style-type: none"> • znajomość występowania problemów społecznych; • wdrażanie i realizacja programów zmierzających do ograniczenia skutków patologii społecznej, niepełnosprawności, marginalizacji • dostępność do placówek służby zdrowia • podejmowanie różnorodnych działań na rzecz dzieci i młodzieży przy współfinansowaniu z funduszy UE; • umiejętność pozyskiwania środków zewnętrznych; finansowania; • zaangażowanie nauczycieli w pracę z młodzieżą; • kultura-organizowanie imprez kulturalnych; • Duża aktywność władz jednostek samorządu terytorialnego szczebla gminnego w zakresie działalności inwestycyjnej • bardzo dobry stan infrastruktury oświatowej; • Bogate zasoby naturalne (węgiel kamienny, gaz łupkowy, wapień, torf) • Istniejąca i rozbudowywana infrastruktura drogowa, telekomunikacyjna, energetyczna oraz wodno-kanalizacyjna; • Rozwinięta baza edukacyjna • Przygotowane tereny inwestycyjne 	<p>bezrobocia i bierności zawodowej;</p> <ul style="list-style-type: none"> • znaczna liczba osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku; • niski poziom wykształcenia osób długotrwale bezrobotnych; • wysokie długotrwale bezrobocie zarówno kobiet jak i mężczyzn; • ograniczony dostęp do specjalistów (psycholog, radca prawny, terapeuta) • mała oferta profilaktyki i leczenia uzależnień; • niewłaściwe postawy osób uzależnionych do podejmowania leczenia oraz brak współpracy osób współuzależnionych; • brak miejsc pobytu dla ofiar przemocy; • brak mieszkań socjalnych; • brak posterunku policji; • niedostateczne wypełnianie funkcji opiekunczo-wychowawczych przez rodziców; • mało opłacalna produkcja rolna; • starzenie się społeczeństwa; • brak specjalistycznego poradnictwa;
--	--

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystanie funduszy UE w perspektywie budżetowej 2014-2020 dla wsparcia rozwoju; • Przygotowanie i rozpoczęcie wydobywania złóż węgla kamiennego wraz z rozbudową infrastruktury towarzyszącej • Inicjowanie rozwoju mikro-przedsiębiorczości przy wsparciu środków unijnych • Wykorzystanie istniejącego potencjału dla rozwoju turystyki i rekreacji (w tym agroturystyki) • wspieranie zatrudnienia osób bezrobotnych w ramach robót publicznych, prac interwencyjnych, prac społecznie użytecznych; • podejmowanie różnorodnych działań na rzecz dzieci i młodzieży; • koordynację działań na rzecz osób starszych.; • efektywność działań na rzecz osób uzależnionych i współuzależnionych; • prowadzenie rozeznania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie; • możliwość pozyskania środków finansowych przez organizacje 	<ul style="list-style-type: none"> • Marginalizacja spowodowana długotrwałym bezrobociem; • bezrobocie osób młodych; • występowanie zagrożeń funkcjonowania rodziny, uzależnienia, bezrobocie, przemoc w rodzinie; • Nasilenie się zjawiska emigracji ludzi młodych i wykształconych prowadzące do dalszego wyludniania się terenu Gminy; <ul style="list-style-type: none"> • Zaniechanie planów wydobywania węgla kamiennego i budowy przemysłu energetycznego związana z brakiem koniunktury w gospodarce światowej i/lub blokadą ze względów na ochronę środowiska naturalnego • Spadek dochodów realnych mieszkańców • pogłębianie się zjawiska dziedziczenia biedy; • trudna sytuacja

<p>pozarządowe</p>	<p>ekonomiczna rodzin;</p> <ul style="list-style-type: none"> • postępujący proces starzenia się społeczeństwa; • długotrwałe uzależnienie rodzin od pomocy społecznej; • wzrost liczby osób niepełnosprawnych <ul style="list-style-type: none"> • osłabienie więzi rodzinnych i społecznych; • ograniczone, wręcz możliwości rynku pracy dla osób niepełnosprawnych; • wzrost liczby osób z zaburzeniami depresyjnymi i psychicznymi; • niechęć do podejmowania leczenia przez osoby uzależnione; 	
--------------------	---	--

Analiza sytuacji społecznej Gminy Siedliszcze wskazuje główne problemy społeczne, które wymagają szczególnej uwagi wszystkich zainteresowanych instytucji oraz społeczności lokalnej.

VII. Główne i strategiczne cele

Kształtowanie polityki społecznej zgodnie z potrzebami i oczekiwaniami mieszkańców oraz przeciwdziałanie zagrożeniom w stopniu zapewniającym równowagę społeczną i rozwój Gminy z uwzględnieniem nowych form oparcia społecznego dla rodzin i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

7.1. Cele strategiczne:

Cele szczegółowe:

1. Aktywizacja zawodowa ograniczenie skutków bezrobocia.

- 1) Inicjowanie, wspieranie programów zwiększających udział osób bezrobotnych w aktywnych formach podnoszenia kwalifikacji, zwłaszcza osób długotrwale bezrobotnych.
- 2) Aktywizowanie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz bezrobotnych, do podejmowania różnych form aktywności ekonomicznej i społecznej
- 3) Aktywnych form pomocy skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu bezrobocia.
- 4) Współdziałanie w programach współfinansowanych z funduszy unijnych.

Zadania:

- 1) Objęcie różnorodną opieką rodzin borykających się z ubóstwem i bezrobociem.
- 2) Współpraca z PUP w Chełmie w zakresie organizowania prac interwencyjnych, prac społecznie – użytecznych, robót publicznych.
- 3) Podejmowanie współpracy w zakresie upowszechniania informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, kursach;
- 4) Przekwalifikowanie zawodowe;

Wskaźniki i ewaluacja:

- 1) liczba osób bezrobotnych objętych pomocą;
- 2) liczba zawartych porozumień o współpracy;
- 3) liczba osób bezrobotnych zatrudnionych;

Realizatorzy: Samorząd Gminny, Ośrodek Pomocy Społecznej w partnerstwie z PUP, PCPR w Chełmie, organizacje pozarządowe, społeczność lokalna.

2. Wsparcie rodzin przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-

wychowawczej.

- 1) Wspieranie rodzin w prawidłowym funkcjonowaniu w środowisku.
- 2) Objęcie pomocą materialną rodzin dotkniętych problem ubóstwa i bezrobocia;
- 3) Systematyczna praca socjalna z rodziną;
- 4) Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, poprzez organizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży ze środowiska zagrożonych różnymi dysfunkcjami; ;
- 5) Objęcie pomocą rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez wprowadzenie pracy asystenta rodziny

Zadania :

- 1) Poprawa funkcjonowania rodzin z dziećmi;
- 2) Realizacja gminnego programu wspierania rodziny na lata 2014-2016
- 3) Rozwijanie zainteresowań i nowych umiejętności;
- 4) Zmniejszenie zagrożeń wynikających z braku opieki nad dziećmi w czasie wolnym;
- 5) Zwiększenie pracy socjalnej z rodzinami dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.

Wskaźniki i ewaluacja:

- 1) ilość rodzin objętych pomocą;
- 2) liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem;
- 3) liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny;
- 4) liczba osób i rodzin objętych specjalistycznym wsparciem;

Realizatorzy:

Ośrodek Pomocy Społecznej, Samorząd Gminny, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie;

3. Organizacja różnych form wsparcia i działania na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.

- 1) Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych;
- 2) Rozwój usług opiekuńczych;
- 3) Wzrost aktywności osób starszych i niepełnosprawnych;
- 4) Zapewnienie odpowiednich form pomocy osobom wymagającym wsparcia.

Zadania:

- 1) Rehabilitacja społeczna;
- 2) Zapewnienie różnych form usług wspierających seniorów
- 3) Zapewnienie pomocy w formie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania;
- 4) Ułatwienie dostępu do lekarzy specjalistów i likwidacja barier architektonicznych;
- 5) Wyjście z izolacji i osamotnienia osób nieaktywnych zawodowo, które opiekują się niepełnosprawnym dziećmi;
- 6) Zagospodarowanie czasu wolnego poprzez uczestnictwo w różnorodnych formach aktywnego udziału w spotkaniach kulturalno- rekreacyjnych i edukacyjnych osób starszych i niepełnosprawnych;

Wskaźniki i ewaluacja:

- 1) liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych;
- 2) liczba osób korzystających w WTZ;
- 3) liczba osób starszych i niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej;
- 4) liczba niepełnosprawnych dzieci uczęszczających do przedszkoli i szkół;

Realizatorzy:

Samorząd Gminny, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Dom Kultury, Biblioteka Publiczna.

4. Realizacja zadań profilaktyczno-edukacyjnych, przeciwdziałanie uzależnieniom z uwzględnieniem zagrożeń dzieci i młodzieży

- 1) Prowadzenie profilaktycznej działalności edukacyjno -informacyjnej, dla dzieci i młodzieży w szkołach w formie spotkań i pogadank promujących zdrowy styl życia.
- 2) Monitorowanie punktów sprzedaży alkoholu, w tym przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim;
- 3) Udzielanie pomocy socjalnej dzieciom i młodzieży pochodzących ze środowisk, w których występuje problem alkoholowy poprzez wsparcie w formie posiłków w szkołach.
- 4) Promowanie prawidłowego modelu rodziny;

Zadania:

- 1) Wzrost świadomości wśród dzieci i młodzieży;
- 2) Zwiększenie wiedzy wśród dzieci, młodzieży i osób dorosłych w zakresie uzależnień;
- 3) Zwiększenie dostępności do udzielanej formy pomocy w zakresie uzależnień;
- 5) zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu wsparcia psychologicznego i prawnego;
- 6) Zmniejszenie dostępności do alkoholu wśród dzieci i młodzieży;

Wskaźniki i ewaluacja:

- 1) liczba uczniów biorących udział w spotkaniach i pogadankach;
- 2) liczba monitoringów przez przedstawicieli GKRPA;
- 3) liczba osób objętych wsparciem z zakresu pomocy społecznej z powodu uzależnienia
- 4) liczba zrealizowanych działań profilaktyczno-edukacyjnych;

Realizatorzy:

Samorząd Gminny, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

5. Działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wzrost poczucia bezpieczeństwa.

- 1) Kształtowanie świadomości społeczeństwa lokalnego w zakresie problemów związanych ze zjawiskiem przemocy w rodzinie;
- 2) Zwiększenie dostępu do specjalistycznej pomocy (prawnej) dla osób i rodzin, których dotyczy problem przemocy;
- 3) Poszerzenie współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie;
- 4) Realizacja zadań działań profilaktyczno- edukacyjnych i prewencyjnych zmierzających do ograniczenia bezpieczeństwa publicznego;
- 5) Realizacja działań profilaktycznych, edukacyjnych i prewencyjnych zmierzających do ograniczenia występowania zjawiska przemocy domowej;
- 6) działania zmierzające do poszerzenia świadomości wśród dorosłych i dzieci na zagrożenia bezpieczeństwa;

Zadania:

- 1) Działania profilaktyczne;
- 2) Wzrost świadomości mieszkańców;
- 3) Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w Gminie Siedliszcze na lata 2013-2016;
- 4) Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2014-2016
- 5) Działania Zespołu Interdyscyplinarnego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie;

Wskaźniki i ewaluacja:

- 1) liczba osób uczestniczących w spotkaniach pogadankach
- 2) liczba osób objętych działaniami programu
- 3) liczba osób udzielonych porad i interwencji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 4) Liczba przedsięwzięć edukacyjno- informacyjnych;
- 5) liczba popełnionych i wykrytych przestępstw;

Realizatorzy:

Samorząd Gminny, Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Policja.

Partnerzy: placówki ochrony zdrowia, sąd, kuratorzy Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizacje pozarządowe, społeczność lokalna.

6. Edukacja.

- 1) Zwiększenie efektywności procesu dydaktycznego.
- 2) Stworzenie optymalnych warunków rozwoju uczniów.
- 3) Rozszerzyć zajęcia dodatkowe.
- 4) Umacniać wiarę dzieci i młodzież we własne siły i zdolności.
- 5) Wzmacniać poczucie bezpieczeństwa na terenie szkoły.
- 6) Aktywizować rodziców w zaangażowaniu się w życie szkoły

Zadania:

- 1) Doposażenie w pomoce naukowe.
- 2) Praktyczne rozumienie zjawisk i procesów zachodzących w przyrodzie oraz wykorzystanie ich w życiu codziennym.
- 3) Rozbudzać umiejętność konstruktywnego myślenia.
- 4) Realizować ogólnoszkolne programy profilaktyczne dotyczące przemocy i uzależnień.

5) Zwiększyć zaangażowanie rodziców w w programach i akcjach organizowanych w szkole.

Wskaźniki i ewaluacja:

1. liczba uczniów uczęszczających na zajęcia pozalekcyjne
2. liczba osiągniętych wyników w nauce i konkursach
3. liczba programów profilaktycznych
- 4) liczba przeprowadzonych spotkań

Realizatorzy: Samorząd Gminny, placówki oświatowe z terenu gminy,

7. Organizacja i prowadzenie różnych form wsparcia oraz działalności kulturalno –sportowo –rekreacyjnej, służące lokalnej społeczności.

- 1) podniesienie aktywności mieszkańców poprzez udział w życiu publicznym;
- 2) obudzanie do działań i przedsięwzięć nowatorskich oraz podniesienie poziomu wiedzy na temat pozyskiwania środków,
- 3) wykorzystanie naturalnych walorów środowiska, zwiększenie promocji regionu, rozwoju turystyki i krajoznawstwa,
- 4) atrakcyjne zagospodarowanie czasu wolnego,
- 5) dbałość o zabytki, miejsca pamięci narodowej i przestrzeni publicznej,
- 6) aktywne kultywowanie tradycji z wykorzystaniem istniejących zasobów.

Zadania:

- 1) organizowanie imprez kulturalnych, sportowych, zabawy plenerowe

- 2) stworzenie punktu informacyjnego, doradztwa w zakresie udzielania informacji na temat pozyskiwania środków na organizację działań związanych z rozwojem kultury,
- 3) tworzenie szlaków turystycznych,
- 4) wspieranie i rozwijanie imprez towarzyskich,
- 5) podtrzymywanie i wskrzeszanie obrzędów i tradycji ludowych, organizowanie okolicznościowych uroczystości oraz promowanie zdrowego stylu życia promocja istniejących izb tradycji.

Wskaźniki i ewaluacja:

- 1) ilość osób uczestnicząca w imprezach kulturalnych, plenerowych
- 2) ilość osób zaangażowanych w promocję regionu
- 3) ilość osób korzystających z punktu informacyjnego, w zakresie pozyskiwania środków na organizację działań związanych z rozwojem kultury.

Realizatorzy:

Samorząd Gminy, instytucje kultury z terenu gminy

Partnerzy: organizacje pozarządowe, społeczność lokalna.

VIII. Źródła finansowania

Strategia rozwiązywania problemów społecznych gminy Siedliszcze na lata 2014-2020 będzie realizowana w sposób ciągły zgodnie zawartymi w niej celami strategicznymi. Realizacja proponowanych celów i działań nastąpi przy wykorzystaniu głównie środków pochodzących z budżetu samorządu gminy i jednostek organizacyjnych, dotacji, funduszy zewnętrznych środków Unii Europejskiej, organizacji pozarządowych i sponsorów.

IX. Monitoring i ewaluacja strategii

Monitoring to system długookresowej, powtarzalnej obserwacji i kontroli zjawiska, przeprowadzonej przez z góry określony czas. Jest niezbędnym elementem każdej strategii, polega na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w

przypadku istotnych zmian społecznych.

Postępy w realizacji strategii będą na bieżąco monitorowane przez powołany zespół monitorujący. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu. Długookresowy charakter planowania strategicznego w zakresie problematyki społecznej wymaga stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych, społecznych i ich uwzględnienia w strategii. Dlatego wprowadzanie zmian w zapisach strategii jest niezbędne.

Z uwagi na powyższe corocznie sporządzany będzie raport przez zespół monitorujący z realizacji celów oraz kierunków działań do końca maja za rok poprzedni i przedkładany Wójtowi Gminy Siedliszcze a następnie Radzie Gminy Siedliszcze.

W dokumencie programowym jakim jest strategia, zapisane są konkretne cele i działania, które aby mogły być prawidłowo zrealizowane, muszą być także odpowiednio skontrolowane. Dobrze zaplanowany system monitoringu zapewni możliwość wczesnego wykrycia nieprawidłowości przy realizacji założonych celów, czy wydatkowaniu funduszy oraz zabezpieczy ich terminowość. Dzięki temu możliwe stanie się określenie stopnia wdrożenia strategii jak również dokonanie odpowiednich zmian w jej zapisach.

Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji, czy osiągnięto zakładane rezultaty oraz czy pozwoliły one i w jakim stopniu na realizację celów strategii. Cele ewaluacji to:

doskonalenie działań podejmowanych w ramach strategii,

informacja o efektach wdrażania strategii oraz uzyskanie odpowiedzi na pytania związane z jej realizacją,

wzrost jakości strategii,

pogłębienie odpowiedzialności za wdrażanie strategii wśród wszystkich zainteresowanych jej funkcjonowaniem i efektami.

Elementami skutecznego monitoringu będą przede wszystkim:

1. Zespół wdrożeniowy

Zespół powinien zostać powołany przez Wójta Gminy odrębnym zarządzeniem, a w jego skład mogą wejść min: Zastępca Wójta, Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, radni, Dyrektorzy Szkół, prywatni przedsiębiorcy itp.

Zespół będzie monitorował budżet, czas , jakość, poszczególnych działań, jak również wskaźniki

oraz projekty.

2. Roczna ocena wdrażania strategii

Zespół wdrażający strategię winien się zbierać przynajmniej raz na pół roku i oceniać poziom wdrażania poszczególnych celów i kierunków działań. Zespół swoją ocenę powinien przekazać Wójtowi i radzie, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań, np. programów celowych, programu rozwiązywania problemów alkoholowych itp..

Dla skutecznego prowadzenia monitoringu potrzebne będzie gromadzenie i analizowanie odpowiednich informacji związanych z przyjętymi założeniami. W tym celu potrzebne będzie stworzenie banku danych, który zapewni szybki przepływ informacji pomiędzy wszystkimi osobami czuwającymi nad wdrażaniem strategii. Omawiana baza danych powinna być zaopatrzona w skuteczny system zbierania i aktualizacji gromadzonych informacji. Pożądane będzie więc stworzenie jednolitego, standardowego systemu ich pozyskiwania i przetwarzania, który umożliwiłby stworzenie obiektywnego źródła informacji na temat przebiegu wdrażania strategii. Efektywny monitoring musi spełniać określone wymagania.

Najważniejsze z nich to:

- oparcie procesów monitoringowych na jasnych kryteriach, które pozwalają na obiektywną ocenę przebiegu procesu realizacji strategii
- dostarczenie podstaw do podejmowania decyzji zarówno w kwestiach bieżących, jak i strategicznych.

Konieczne są również: rejestrowanie, analiza i aktualizacja kluczowych uwarunkowań, które zapewnią możliwości elastycznego reagowania na zmieniające się uwarunkowania zewnętrzne. Mogą one bowiem spowodować konieczność modyfikacji celów przyjętych w strategii oraz wymuszać zmianę sposobów ich realizacji.

SPIS TABEL

Tabela 1. Położenie Gminy Siedliszcze na tle mapy administracyjnej województwa lubelskiego.....	6
Tabela 2. Urodzenia i zgony na 1000 osób oraz wskaźnik przyrostu naturalnego w Gminie Siedliszcze.....	10
Tabela 3. Liczba mieszkańców Gminy Siedliszcze w latach 2007-2013.....	11
Tabela 4 . Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na terenie gminy Siedliszcze na koniec 2013 r z podziałem na sektor prywatny i sektor publiczny.....	11
Tabela 5. Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na terenie gminy Siedliszcze w latach 2007-2013.....	12
Tabela 6. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w Ośrodku Pomocy Społecznej w Siedliszczu na dzień 31.12.2013.....	15
Tabela 7. Powody przyznania pomocy finansowej i w naturze w Ośrodku Pomocy Społecznej w Siedliszczu na dzień 31.12.2013.....	15
Tabela 8. Rodziny objęte pomocą w latach 2011-2013.....	19
Tabela 9. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Siedliszcze w latach 2011-2013.....	20
Tabela nr 10. Liczba porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej udzielonych na terenie Gminy Siedliszcze w latach 2007-2013.....	29
Tabela 11. Uczniowie objęci nauczaniem przedszkolnym w Gminie Siedliszcze w latach 2007-2013.....	29
Tabela 12. Uczniowie objęci nauczaniem podstawowym, gimnazjalnym i średnim w gminie Siedliszcze w latach 2007-2013.....	30
Tabela 13. Procentowe zestawienie odpowiedzi, dotyczące płci ankietowanych.....	33
Tabela 14. Procentowe zestawienie odpowiedzi, dotyczące wieku ankietowanych.....	32
Tabela 15. Aktualny zawód ankietowanych	34
Tabela 16. Poziom wykształcenia ankietowanych	34
Tabela 17. Odpowiedzi na pytania dotyczące kategorii ZDROWIE	35
Tabela 18. Odpowiedzi dotyczące pytania w kategorii EDUKACJA	36
Tabela 19. Odpowiedzi na pytania dotyczące kategorii KULTURA.....	37
Tabela 20. Odpowiedzi na pytania w kategorii BEZPIECZEŃSTWO.....	37
Tabela 21. Odpowiedzi na pytania w kategorii POMOC SPOŁECZNA.....	38
Tabela 22. Dane dotyczące oczekiwań mieszkańców Gminy Siedliszcze.....	37

Tabela 23. Najważniejsze problemy społeczne dotyczące dzieci i młodzieży.....	39
Tabela 24. Najważniejsze problemy występujące na terenie Gminy Siedliszcze.....	40
Tabela 25. najczęściej występujące problemy społeczne na terenie Gminy Siedliszcze.....	40